

DERS İZLENESİ (SYLLABUS)**Fen Edebiyat Fakültesi**

Dersin Kodu	Dersin Adı		Kredisi	AKTS Değeri
TRN 202	Çeviri Kuram ve Yöntemleri		(3-0-3)	5
Ön koşul Dersler:	Yok			
Dersin Dili:	İngilizce	Ders İşleme Tarzı:	Yüz Yüze	
Dersin Türü ve Düzeyi:	Zorunlu / Lisans / 2. Yıl / Bahar Dönemi			
Dersin Öğretim Üyesinin Unvanı, Adı ve Soyadı		Ders Saati	Görüşme Saatleri	İletişim
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Kartal ÇELİKAY		Perşembe: 13:20 – 15:40	Çarşamba: 10:00 – 11:00 ve 13:30 - 14:30	kartalcelikay@cag.edu.tr
Dersin Koordinatörü:	Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Kartal ÇELİKAY			
Dersin Amacı				
Dersin Öğrenme Çıktıları	Bu dersin amacı, öğrencilerin çeviri kuramlarının tarihsel, felsefi ve bilimsel temellerini kavramalarını ve bu kuramları karşılaştırmalı biçimde analiz edebilmelerini sağlamaktır. Öğrenciler, çevirinin tarihsel gelişimini, dilbilimsel, işlevsel ve kültürel yaklaşımları ve dijital dönem kuramlarını inceleyerek kuramsal farkındalık geliştirir. Böylelikle farklı metin türlerinde çeviri kararlarını kuramsal çerçevede gerekçelendirebilecek düzeye ulaşırlar.		İlişkiler	
			Program Çıktıları	Net Katkı
	1	Çeviri olgusunu felsefi ve bilimsel düşüncenin tarihsel bağlamında tanımlar.	1, 2, 4	5, 4, 5
	2	Temel çeviri kuramlarını ve temsilcilerini tanıır.	1, 4, 9	5, 4, 5, 4
	3	Kuramları karşılaştırarak çeviri sürecindeki farklı bakış açılarını analiz eder.	1, 2, 9,	5, 4, 5,
	4	Dilbilimsel, işlevsel, kültürel ve betimleyici yaklaşımları örneklerle açıklar.	3, 5, 6	5, 5, 4
	5	Kuramsal bilgileri gerçek çeviri kararlarına uygular.	6, 7	4, 5
	6	Çeviri araştırmalarında eleştirel ve bütüncül bir yaklaşım geliştirir.	8, 9, 10	5, 5, 4
7	Bilim tarihi ve bilim felsefesi başlıkları hakkında genel bilgi sahibi olarak entelektüel bilgisini artırır.	1, 9, 11	5, 5, 5	
Dersin İçeriği:	Bu ders, çeviri kuramlarının tarihsel gelişimini ve felsefi dayanaklarını inceleyerek Antik Çağ'dan günümüze uzanan bir perspektif sunar. Ders; bilim ve felsefe tarihinden başlayarak Çeviribilimde dilbilimsel yaklaşımlar, işlevselci yaklaşımlar ve kültürel kuramlar, son olarak postkolonyal ve dijital çağ kuramlarına kadar geniş bir kuramsal yelpazeyi kapsar. Kuramlar, örnek metinlerle ve eleştirel tartışmalarla desteklenir.			
Ders İçerikleri: (Haftalık Ders Planı)				
Hafta	Konu	Hazırlık	Öğretim Yöntem ve Teknikleri	
1	Ders içeriğinin anlatılması	Öğretim üyesi anlatımı	Tartışma Soru ve cevap	
2	Bilim ve Felsefe Tarihi I: Antik Yunan ve Doğa Felsefesi	Öğretim üyesi sunumu ve görsel materyal	Tartışma Soru ve cevap	
3	Bilim ve Felsefe Tarihi II: Orta Çağ'da Bilim Anlayışı ve Aydınlanma Dönemi	Okuma: Felsefe ve Bilim Tarihi	Tartışma, grup analizi	

		kaynakları	
4	Bilim ve Felsefe Tarihi III: 20. Yüzyıl Bilim Felsefesi. Yapısal Dilbilimin Doğuşu. Dil Felsefesi	Thomas Kuhn, Karl Popper, Roy Bhaskar vd.	Karşılaştırmalı analiz
5	Çevirinin Tarihsel Gelişimi: Cicero – St. Jerome – Luther – Humboldt – Dolet	Munday (2009), Yücel (2016)	Anlatım, örnek çözümleme
6	Çeviri Tarihi Münazarası	F. Schleiermacher'in Çevirinin Farklı Yöntemleri Üzerine isimli yazısının okunması	Öğrenciler iki gruba ayrılarak yabancılaştırmacı ve yerelleştici çeviri kavramlarını tartışır
7	Dilbilim ve Çeviribilim İlişkisi: Çeviribilimin Doğuşu	Holmes (1972), (1994), Çelikay (2023)	Alan haritası kavramının tartışılması
8	Ara Sınav	Önceki haftaların kaynakları	Kuramsal bilgilerin kavranış seviyesinin ölçülmesi
9	Ara Sınav	Önceki haftaların kaynakları	Kuramsal bilgilerin kavranış seviyesinin ölçülmesi
10	Yapısalcı Çeviri Yaklaşımları; Eşdeğerlik Kavramı	Nida, Catford, House, Koller, Kade	Karşılaştırmalı inceleme, tartışma
11	İşlevselci Çeviri Yaklaşımları I	Holz-Mänttari, Reiss, Vermeer, Nord	Karşılaştırmalı inceleme, tartışma
12	İşlevselci Çeviri Yaklaşımları II	Even-Zohar, Toury, DTS, Gutt	Karşılaştırmalı inceleme, tartışma
13	Çeviribilimde 1990 Sonrası Yeni Yönelimler I	Öğretim üyesi sunumu	Karşılaştırmalı inceleme, tartışma
14	Çeviribilimde 1990 Sonrası Yeni Yönelimler II	Öğretim üyesi sunumu	Karşılaştırmalı inceleme, tartışma
15	İmgesel Çeviribilime Giriş I	Öğretim üyesi sunumu	Tartışma, beyin fırtınası
16	İmgesel Çeviribilime Giriş II	Öğretim üyesi sunumu	Tartışma, beyin fırtınası
17	Final Sınavı	Derse ait tüm materyaller	Yazılı sınav
18	Final Sınavı	Derse ait tüm materyaller	Yazılı sınav

Ders İçin Kaynaklar

Ders Kitabı:	Çelikay, M. K. (2025). İmgesel Düzlemde Tasarım Olarak Çeviribilimsel Olgu. Bilim-Kuramsal Temelli Bir İrdeleme [Yayımlanmamış doktora tezi]. Mersin Üniversitesi. Stolze, R. (2008). Übersetzungstheorien: Eine Einführung (5. ed.). Tübingen: Narr Francke Attempto. Holmes, J. S. (1994). Translated! Papers on Literary Translation and Translation Studies. (2. Edition). Amsterdam: Rodopi. Cevizci, A. (2018). Felsefe Tarihi. İstanbul: Say Yayınları. Yıldırım, C. (2016). Bilim Felsefesi. İstanbul: Remzi Kitabevi. Nida, E. A., & Taber, C. R. (1982). The Theory and Practice of Translation. E. J. Brill.
Önerilen Kaynaklar:	İşcen, İ. (2002). Çevrim Kuramı - Çeviribilim'in Temelleri Üzerine. Ankara: Seçkin Yayıncılık. Çelikay, M. K. (2023). Çeviribilimde James S. Holmes'ü yeniden anlamak: Viyana Çevresi'nin mantıksal pozitivizmi bağlamında Holmes'ün ampirizm konseptinin incelenmesi. RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi, 36, 1599-1610. https://doi.org/10.29000/rumelide.1372502 Yücel, F. (2016). Çevirinin Tarihi. Çeviribilim Yayınları. Wittgenstein, L. (1961). Tractatus Logico-Philosophicus. Routledge &

Kegan Paul.

Dersin Ölçme ve Değerlendirmesi

Etkinlikler	Sayı	Katkı	Notlar
Ara Sınav	1	%40	Kuramsal kavrayış ve karşılaştırmalı analiz soruları
Final	1	%60	Bütüncül değerlendirme, eleştirel yazılı sınav

AKTS Tablosu

İçerik	Sayı	Saat	Toplam
Ders süresi	14	3	42
Sınıf Dışı Çalışma	14	4	56
Ara Sınav (Ara Sınav Süresi + Ara Sınav Hazırlığı)	1	20	20
Final Sınavı (Final Sınavı Süresi + Final Sınavı Hazırlığı)	1	30	30
Toplam:			148
Toplam / 30:			148 / 30 $\approx$ 4,9 $\approx$ 5
AKTS Kredisi:			5